

Odgovorni vrednik: **Ant. Janežič.**

Št. 47.

V četrtek 18. novembra 1852.

III. leto

D o b r a m i s e l.

Serce moje, kraj tugobe —
Stoka mi bez upanja,
Mater dobro obžaluje,
Išče vedno rešenja;
Kamor mislim, konec žalni
Se mi vidi — mora bit;
Krepki upi drugov mojih
Zdijo se mi prazni svit.

Misli tužne mi gorijo
Sladne — srečne — je ne bo?
Če mi tudi — ah, zablisne,
Ko rodi se, vem za njo:
Alj kak kaplja se v nezmernem
Morju bez sledu zgubi,
Tako duše misel sladka
V morju tužnih se skadi!

K o b i l i c a.

(Dalje.)

Kakor mu je kobilica rekla, tako je storil. Šel je, dobil je hrast, meč i moža, ki mu je glavo odsekal, ključ vzel, skalo odklenil i otroke po ovce izgnal, ki so mu jih kmalo vse prignali. Zapre skalo, vzame ključ i žene domu. Ker je pa že pozno bilo, mu reče ovčar, da mora pred domu goniti, da bo mogel ovce prešteti, da nobene ne manka i gospodar hud ne bo. Drugo jutro žene na drugo loko, i kakor se trudi, da bi opoldne po južini ne zaspal, le zaspil kakor prvi dan i vse ovce zgubi. Spet gre h kobilici, spet mu ravno tako svetuje družega moža ubiti i drugo jamo odkleniti. Spet on tako stori, ubije družega moža, odpre drugo jamo, izžene druge otroke po ovcah, ki so mu jih berž berž spet prignali, da nobene mankalo ni. Ker je pa tudi danes tako pozno domu prignal, kakor včeraj, je bil ovčar zlo nevoljin i žugal je ga iz službe djati, ako bo spet jutri tako pozno prignal. Tretje jutro žene. Spet se mu taka zgodi, ko včeraj i predvčerajšnjem. Spodi ga ovčar. Kaj mu je početi? K kobilici si ne upa več tako pogosto hoditi, si misli, da bi vtegnila že nevoljna biti, da jo koj naprej nadleguje. Gre tedaj i pride do kraljevega gradu. Prosi službe i kuhar ga vzame, da bi mu drevá nosil, pometal i druge male reči opravljal i pri kuhi pomagal. — Imel je kuhar enega dne potreben opravek i mogel je od doma iti. Naroči toraj njemu zajterk skuhati, ker je mislil, da ga ravno skazil ne bo. Mladeneč je vse obljubil storiti, i kuharju rekel, se nič ni treba bati, bo že skuhal, da bo prav i brez škode zanj i zase. Ni kuril, ne družih reči pripravljal, temuč, kadar je čas prišel, zajterk na mizo dati, je

razgernil pertič i naj boljši zajterk, ki se napraviti more, je bil zgotovljen. Kralj i njegove tri hčere so jako hvalile i djale, da še niso nikoli tako dobro kuhanega jedli. Odslej je kuhar večkrat njemu kuho prepustil i vselej so tačas jedi naj bolj hvalili.

Kraljeve hčere so bile že odraščene i pripravne za možitev. Očeta kralja so že tudi leta magala i sklenil je naj starjo omožiti i nje možu kraljestvo prepustiti. Povabil je kraljeviče od vsih krajev, da naj pridejo persten snemat, i kdor ga v prvič sname i na sulici obderži, tistega bo kraljičina i kraljestvo. Mladencu je hči nekaj všeč bila, nekaj ga je pa tudi kraljestvo mikalo. Misli, kaj je storili, i gre na loko, kjer se je kobilica pasla, ker mu je bila takrat zastracala, da naj jej pride povedat, kadar se bo kej novega zgodilo. Pové jej, da meni kralj staršo hčer omožiti, i kdor bo persten snel, tistega bo ona. Pravi: Ali bi ne mogel jaz perstena sneti? Kobilica: O prav lahko. Pojdi, in odpri tisto skalo, ki si jo prvi dan, ko si ovce pasel. Dobil boš na mestu otrok polno vojakov. Dali ti bodo vso kraljevo opravo i naj lepšega konja. Ti si odveži lasé, i skusi, da bolje pri zadnjih prideš, kadar se bo snemanje začelo. Silili te bodo, da prvi poskusiš, toda brani se en čas, potlej pa le pojdi, i persten boš brez vsega truda lahko snel i na sulico vjel. Storil je, kakor mu je kobilica rekla. Šel je v prvo skalo, odperl jo s ključem, i dali so mu vojaki tako lepo kraljevo opravo, da je nima pod solncem noben kralj take. Že so se do malega od vsih strani kraljeviči zbrali, i že bi se bilo imelo snemanje pričeti, kar ta prijezdi, tako lepo opravljen, tako lepega obraza, v kakoršnega še solnce ni sijalo, odkar po nebu teka; i njegovi lasjé iz čistega zlata so se proti solncu tako blisketali, da je vsim pogled jemalo. Mladeneč se je sam sebi čudil, sam svojej lepoti, i nikdar ni mislil, da so njegovi lasjé iz samega zlata, ker je imel dosihdob vseskozi zavezane. Kraljična ga viditi kar stermi i ne premakne očesa od njega. Serce jej zatipa, prosi, moli, da bi on persten snel i ne drug. Vsi ga ravnajo, da naj gre prvi poskusi. Ali on se brani, ker pa vidi, da ga le silijo, se dá sprostiti, gre i precej persten sname. Komaj pa ga na sulico dobi, spodbode s ostrogami konja, i gre, da ga več ni bilo nazaj. Šel je pa na ravnost spet do tiste skale, jo odperl, se slekel i se napravil, kakor popred, da ga nihče ne bi poznal. Lasé si je spet zavezal i šel v grad. Uni so ga pa čakali, so mislili, da je koj tako kam jezdil i bo že v kratkem nazaj prišel. Ali ker ga le ni bilo i ga nobeden najti ni mogel i ga tudi poznal ni, so bili vsi žalostni, zlasti pa kraljičina, ker se zdaj možiti skoro ni smela brez perstana, i kralju je tudi grozno težko delo. — Spet pokliče v drugo vse kraljeviče na snemanje za srednjo hčer. Kuharjev hlapec gre spet na loko, kjer se je kobilica pasla. Reče mu ravno tako storiti, samo da ima v drugo skalo po še lepšo opravo iti, kakor pervikrat. Storil je tako i nihče bi ga ne bil poznal, ko je tudi zdaj prišel na snemanje, če bi ga ne bili njegovi zlati lasjé spoznati dali. Da bi spet zdaj ne ušel, reče kralj ga obstražiti i ne spustiti. Toda komaj je persten na sulici imel, je spodbodel konja i skočil čez vso stražo, i šel, da je kmalo vsim iz oči zginil. Šel je pa naravnost spet do druge votline v skali, solkel kraljevo obleko i se po poselsko napravil. To je vsim žal zavdalo, zlasti kraljičini i staremu očetu. Spet je sklical v tretje vse kraljeviče na snemanje perstana za mlajšo hčer i za kraljestvo. Ker se je nadjal spet unega i ker ga je že jezalo, da je dvakrat ušel, i dve

hčere zapustil, da se ne smete skoro več moža zbrati, je vkažal stražo pomnožiti, in ako bi le spet ulti hotel, za njim streljati, da bi se saj znosil nad njim za toliko sramoto, ki mu jo je zavdál. Kuharjevega hlapca pa je mlajša hči še naj bolj mikala. Bila je pa tudi zala, kakor zlata zarja, kadar naznanuje beli dan; krasna kakor solnce, kadar opoldne stoji na sredi nebeza i na vse kraje svit od njega gre; mila, kakor sama luna, kadar plava na večernem nebu brez oblakov i svojo luč na tiho zemljo zlija. Večkrat jo je njegovo oko pogledovalo, i bolj ko se je oziral vanjo, bolj mu je v serce zahajala. Šel je spet na loko, kjer se je kobilica pasla. Spet jo praša, kaj storiti, da bi tudi tretji persten dobil. Kobilica mu veli, v tretjo skalo iti, kjer bo dobil še veliko zališo obleko, kakor prejšno i poprejšno. Spet so bili že vsi zbrani i pripravljeni za snemanje, i že so se ravnali začeti, ker so mislili, da ga ne bode. Ali ta hipec pripektá na konju živemu, kakor je bil Lambergarjev, i od njegovih zlatih las je tak odsvit proti solncu vstal, da so vsi zamižali, da je vsim pogled vzelo. Ravnajo ga, da bi prvi šel poskušat, ali on se brani i pravi: Zadnji sim prišel, ne spodobi se, da bi začel. Ali ker le silijo vanj, se dá pregovoriti i gre snemat. Kraljičina ga ni imela očesa več za družega kakor samo za njega edinega. Serce jej tolče, prosi na tihem i želi, da bi on persten snél i ne drug; bolje pa še želi, da bi spet ne ušel i ga straža ne vstrelila. Konja zajaha, persten brez vse težave sname i na sulico vjame, se oberne i kakor blisk zapektá konj i puhne čez vso stražo i tako naglo dervita s konjem, da sta jim bila precej spred oči. Sicer so strelili za njim, ali kjé je bil že on, ko so se komaj pripravili, puške sprožiti i topove zasmoditi. Vsi so bili serditi, naj bolj pa stari kralj, da se mu je taka sramota zgodila, da hčere zdaj ne smejo nobenega moža iskati, ker so perstene izdale. Razpustil je vse kraljeviče na dom i žalosten je bil noč i dan. Uni je pa s konjem dirjal do skale nazaj i se spet po kuharsko kakor pred oblekel i šel v grad nazaj. Spet je imel enkrat kuhar nekaj opraviti i posel je mogel na mestu njega zajterk kuhati kraljičinam, ki so bile odsihdob vedno žalostne. Naj bolj zamišljena pa je bila naj mlajša i naj zališa. Kadar je skuhal, je nesel staršej i srednjej polno skudelo dobre kave, mlajšej je pa prazno dal. To jo zjezi i zažuga mu gorjé, če jej ne prinese berž kave. Zdaj pa natoči tako dobre, da še po nobenem gerlu ni taka tekla, i v skudelico dené njé persten, ki ga je bil takrat na sulico snél. Kraljičina spije, zagleda svoj persten i skoči iz za mize i gre v kuhinjo prašat, kdo je kuhal. Zvediti, da kuharjev sluga, ga gre nevtegoma iskat i najde ga bolj v samotnem kraju. Gre k njemu, potegnú mu zavezo z glave i naj lepši zlati kodri so se mu vsuli doli na rame. Ona vsa vesela ga objame. Spogledata se i vname se ljubezen v njenih sercib, ki se ni nikdar več vgasiti dala. Ker se je pa bati bilo, da se bo oče — kralj vpiral takej zvezi, kuharskemu pomagavcu svojo hčer dati, se nista upala razodeti. Imela sta se na tihem rada. Nihče ni vedel za to, kar jih je bilo v gradu i kar jih je bilo drugod. Ali kmalo je kraljičina od njega spočela. Gre torej enega dne k očetu i pové, kaj i kakó, i prosi, da naj jej da kuharjevega hlapca za moža. Dasiravno je bil oče to slišati strašno hud, je vender, ko se je malo jeza polegla i je premislil, da drugače ni storili, prošnjo dovolil ter ju poročil, toda iz grada sta mogla iti drugam stanovat. Ta zénitnina pa, kakor so skušali jo na tihem obderžati, je vender šla daleč okoli po

svetu. Ona dva pa sta bila vesela, sta se vedno rada imela, kakor prvi dan, ko sta se spoznala, da sta bila vsim izgled zakonske ljubezni i sreče. Ona je skušala njemu vstreci i on njej vse po godu storiti. Bila sta dvoje telo, pa ena duša, eno srce. — Bližnji kralj je zvedil, da je ta kralj dal svojo hčer človeku tako nizkega stanu. Imel je tri sinove i bi bil rad enega oženil s katero kraljevih hčer. Da je pa mlajšo takemu dal, to ga je tako speklo, da zbere svojo vojsko vkup i mu napové boj. Odločili so dan kader se bodo počili i se kralja poskusila, kdo je močnejši. (Konec sledi.)

O b i č a j i R u s o v.

(Konec.)

Poglaviten del ruske hiše je kopel. Dve ali tri verste klop i v nji ena verh druge stoje. Iz opeke narejena peč se v nji razbeli, in potem z vodo polije, da se vsa izba z vročo soparico napolni. Ko je zrak 40 stopinj Reomirjovega gorkomera vroč, se jim zdi pripraven za kopanje. Kdor se boče kopati, se sleče in na spodnjo klop usede. Kmalo je ves poten, in potem še na drugo in morebiti tudi na tretjo klop zleze, se še bolj spotiti. Nekteri se dajo še z brezovimi šibami tepsti. Kdor se je dosti spotil, skoči s klopi, si da hitro vedro merzle vode čez glavo razliti in potem skoči v tekočo vodo; po zimi pa se po snegu valja. Tako se dan na dan vsaki Rus, bodi si star ali mlad, imeniten ali neimeniten, bolan ali zdrav koplje. Kdor zavolj revščine nima svoje kopli, se mora gotovo vsaj enkrat v tednu v kaki očitni kopli za plačilo skopati.

Rusi so že precej omikani, in prav dobre duše. Godbo, ples in vsaktere veselice zlasti ljubijo. Povsod se sliši petje; po cestah in po delavnicah, po polji in v kerčmah. Njih narodne veselice so guganje ali ujčkanje, dricanje in sanikanje. V Petrogradu se vidijo driče, ki so z naj gornjih nadstropij palač navdol na ledeno Nevo napeljane. Narejene so iz desk in pri straneh imajo tudi deržaje. Te driče tako dolgo z vodo polivajo, da so s precej debelim ledom pokrite. Veselje je gledati, kako sani po driči zažvižgajo in še deleč po gladkem ledu Neve derče.

Rusi so prav pobožni ljudje, toda njih pobožnost je le bolj unanja. V svojih treh postih se kaj hudo postijo in le sočivje z oljem jedó; ali vodke si tačas večkrat privoščijo. Če kdo v hišo stopi, naj prej podobno hišnega svetnika, ki za mizo na steni visi, počasti. Če misli kaj slabega ali nerodnega storiti, podobno svetnikov zagerne, da bi ne vidili. Večkrat na dan se Rus po stokrat zaporedoma prekriža, — pa od desne proti levi strani, in vmes: „Gospodi pomiluj“ žebrá. Kadar bo kihnul ali se prestrašil, se bo gotovo dvajsetkrat prekrižal in vselej: „Gospodi pomiluj“ rekel. — Ako imajo merliča pokopati, mu hlapci in sorodniki roke ljubijo ter ga za zamero prosijo. Pope jako spoštujejo. Po kmetih jim roke ljubijo, in zato od njih blagoslov prejmejo. Tudi se jim perstan, ki je znamenje duhovske časti s persta sname, poljubi, ter spet na perst natakne. — Cerkovni zvoniki imajo pozlačene, posrebernjene ali vsaj svitlo vglajene strehe in veliko zvonov. Tako je v Moskvi v enem zvoniku 22 zvonov, kterih nar večji je 1800 centov težak. V nekterih krajih

ste po dve cerkve ena verh druge; spodnja je za zimo in se da kuriti. O veliki noči si po cerkvah pirhe darujejo kakor pri nas in se pozdravljajo z besedami: „Kristus je vstal.“ — Rusi so kaj priljudni; tudi proti nar manjšim beračem. Podložni imenitnim rob oblačila poljubijo, pred prav mogočnimi se celo na tla prostrejo, ter jim črevelj poljubijo.

Ruski plemenitniki v zapravljivosti vse velikaše druge Evrope prekose. Njih posestva so kraljevim gradovom podobna. Vladarstvu se ponižno uklanjajo, svoje kmete pa, ki so jim sužnji, terdo imajo. Gospod jih more za delo rabiti, zamenjati, prodati ali zastonj dati, komur koli hoče.

Vojaščine se Rusi boje, ker neradi svoj dom zapusté. — Neki Nemeč nabiranje novincov takole popisuje; pa vemo, kam pes tace moli: Beseda „novinec“ pravi, leti po vaseh in po mestih in se razlega kakor cviljenje ponočne sove. Vrata se zapirajo kot pred hudo uro.. Strah se loti vsih družin, ki imajo za vojaščino pripravne sinove; in kakor koli skušajo tej preteči nevarnosti ulti. Poglavarstvo odloči pozneje strašno noč, v kateri se imajo novinci naloviti, ker radovoljno nihče ne pride. Zato jih na skrivnem in prekanjeno zalezujejo in lové. Gospodar dobi zapečateno pismo; pa nihče ne zvé, kaj je v njem. Ona naroči soseskinim starešinom v prvi noči pripravne mladenčce poloviti, ter jim tudi ojstro prepové, od tega prej kaj zinuti. Vender se pa veči del vselej zvé. Staršini toraj pridejo; pa ni duha ne sluha od mladenčev. Vse se po lesu ali kod drugod poskrije. Toda zapoved je huda; in zato jih tako dolgo zalezujejo, da tu enega, tam spet enega in sčasoma nekoliko več vjamejo kakor jim je bil zapovedano, ker pri preiskavi ne poterdijo vsacega za pripravnega. Vjete pošljejo v glavno mesto, in tam jih pregledujejo. Zdravnik vsacega od čela do petá pregleda. Mladeneč je zdrav in lep. „Zazijaj“ zareži zdravnik nad njim, ter mu gleda v usta, kakor skušeni rudar v luknjo, kjer se obilne rude nadja. Ravno hoče zavpiti, da je dober, kar zagleda na zadnjem kotniku zlat, in smuk! ga ima v pesti!! Junak ni za nič, ima gobe, vsi zobje se mu majejo; z eno besedo ni za rabo. Majhini košček zlata ga je oprostil in mu domú pomagal. Kdor nima zlatih zob, se poterdi; in da nemore ulti, se mu glava spredej obrije, da se lahko spozná.

Stari Slavjani. *)

Iz rokopisa obč. zgod. Matija Vertovca.

Ne stari Greki, ne Rimci nam niso od Slavjanov, ako so se ravno veliko z njimi pečali in se menda tudi z njimi vojskovali, nič gotovega v svojih spisjih zapustili.

Greški modrijani, ko so se hotli kaj novega naučiti, so šli v Egipt, v Babilonio ali do Indij; kaj nek bi bili zamogli pri severnih „barbarih“, ktere so kot divje zaničevali, in kterih jezikov niso razumeli, novega za učenosti zvediti? Greki, naseljeni prek Helesponta in po vsih bregih črnega morja, so poznali morda čez 50 slavjanskih ljudstev, s kterimi

*) Iz slov. koledarčka.

so tergovali; pa ker so vse njih misli le na trgovino obernjene bile, jim je bilo za druge zadeve teh ljudstev malo ali celò nič mar, in še vedili niso, da mnogo teh ljudstev je ene kervi.

Rimci so se še le ob času cesarja Augusta razumeli, da Nemci so enega velicega naroda, in so si naredili prek Donave in Rajna terdne taborišča v bran svojih mej pred njimi; imenovali so to deželo Germanio — Nemcijo; pa le še 200 let kasneje je Tacit mnogo nemških ljudstev po imenih razložil, njih obnašanje, šege in navade popisal.

Rimci kakor Gerki, zaničevaje vse „barbare“, so Slavjane menda še veliko manj od Nemcov poznali, ako ravno so ž njimi nar berže še več opraviti imeli, kakor z Nemci. Rimci so bili preošabni, da bi se bili zmenili za jezike njim podverženih ljudstev. Slavjani so se, kakor vsak drug velik narod, bi rekel še dandanašnji — v vsakem kraju ali kotu drugači imenovali; po teh imenih, ali čistih, ali popačenih — ker jih niso mogli prav izreči — so jih Greki in Rimci klicali, brez da bi se bili zavedili, da mnogo teh ljudstev je enega naroda ali ene kervi. Kar so greški in rimski zgodovinarji 6. stoletja o Slavjanih pisali, jim je bilo menda došlo po ustnem sporočilu, in scer od daljnih in divjih krajev. Koliko je pa na tacih sporočilih resnice! —

Narod, kateri je v sedanjosti nar večji na zemlji, je mogel tudi že pred — in ob časih Kristusa nar večji in še dalje okoli po širocem svetu naseljen biti: prazno bi utegnilo tedaj biti, ga med Nemce in Sarmate — in še te od Slavjanov ločivši — v neki kot na visoko severno, merzlo in nerodovito Polsko-rusko spravljati, in ga od tam za vsako potrebo kakor iz žaklja izsipati; med tem, ko drugi, malo da ne, ravno tam svoje neštevilne Nemce, Góte, Longobarde, Vandale i. t. d. naseljujejo, ž njimi svoje preseljevanja narodov prek Donave i. t. d. speljevati, in vse to menda tudi le po ustnem izročeni. Nihče ne taji, da bi se ne bili Slavjani za Nemci pomikovali, ki so bili šli drugam si novih seliš iskat, in se tako njih zapušeni seliš polastili; tode ti Slavjani so bili le ena veja — severna, velicega slavjanskega naroda.

Učeni si veliko glave belijo bolj starih sledov slavjanskega naroda najti. Njih prizadevanje ni bilo prazno. Najdlji so več spričeb od bolj starih slavjanskih seliš. Slednji jezik se scimi, rase, in razcvete iz nek-kih, njemu lastih, majhnih in ne zlo številnih koreninic; ker pa nimajo vsi jeziki enacih korenin, ampak slednji svoje, se že po koreninicah dobro med sabo razložijo. Tudi nimajo vsi jeziki enacih čerk ali pismenk; tako niso imeli Greki našiga č in š, tudi ne mnogih družih čerk; niso bili tedaj tudi v stanu veliko slavjanskih besed izgovarjati, kakor ne za more pravi Lah slednje nemške besede izgovoriti. Taka se je tudi Rimcem godila, da so kakor Greki vsako slavjansko besedo po svoje zavijali tako, da je bila malo ali nič več slavjanski podobna. Pri vsem tem so najdlji učeni po celi Mali Azii, v Armenii, prek črnega morja, pod Donavo v Trakii, Makedonii do jadranskega morja, od Dunaja prek Donave do Rečje — (Rhätie), in še po Talianskem veliko imen krajev, rek, gor, mest i. t. d. s slavjansko pa ne greško ali latinsko koreninico, v dokaz, kateremu se ne da soper govoriti, da po vsih teh krajih so Slavjani naseljeni bili.

V silodavnih in čisto neznanih časih se je bil slavjanski rod razkrojil v severno, in južno-izhodno vejo; ta-le seže od Rusie prek črnega morja, na obeh straneh Donave do jadranskega morja, in

v starih časih menda še veliko niže in zapopade zdaj južne Ruse, Rusine, Bulgare, Serbe, Ilirce, in Slovence. Pred Greki in Rimci so se bili imenovani Slavjani že v teh krajih naselili; njih jeziki so veliko mehkeji od severnih Slavjanov, in se med sabo zlahtajo. To je nanese veliko gorkeji sonce in dotika z bolj mehkim jeziki, kakor sta bila greški in latinski.

Brez vse dvombe se smé misliti, da v perzijskih vojskah zoper Greke, v Makedonskih zoper Perzijane, in v Mitridaških zoper Rimce so se Slavjani, pa brez lastnega imena, jako bojevali. Vse dežele od črnege do jadranskega morja, prek Donave, in sicer od Grecie do Tatranskih gor, in od Dunaja do Tirola, se zamorejo v starih časih od Slavjanov obljudene misliti. Greki, preošabni, se niso z jeziki njim proti severji prebivajočih ljudstev pečali; kako, če bi se Trakiáni, Makedónci, razun njih žlahnikov, Ilirci in Dalmatinci k Slavjanom šteli? Kako, če bi se tudi Panónci in vse ljudstva med Dunajem, Tirólom in Oglejem k Slavjanom pridja e? — Rimcam so bili Nemci unkraj Donave in Rajne; ta kraj Dónave so imeli Rhätijo (Rečje), Vindelicio, Norikum — s slavyjansko koreninio, Liburnio, Istrio in Ilirio, ki je pod njimi čedalje se širila; pa nobenega ljudstva vsih teh krajev ne imenujejo drugači kot po deželi; tudi od njih jezikov nič ne vejo; zakaj bi se jim ne dalo imé Slavjanov? Nemci in po njih tudi Rimci so Slavjane Vinde ali Vende imenovali; Dunaju so dali imé po Vindih, in so mu rekli „Vindobona“; in Augšburgu „Augusta Vindelicorum“, in tamošni deželi „Vindelica“. Tako so tudi Vindi ali Vendi, po razdjanji Ogleja, Venetke sozidali, in leta 568 beži oglejski patrijarh pred Lombardi v „Grad“ na morskem otoku, unkraj močvirja; še dandanašnji mu pravijo Grad-o.

Leta 177 pred Krist. so se bili Rimci pervikrat v Ogleji naselili. V letu 175 pred Krist. so bili Čiči ali Istriani pod svojim kraljem Epu-lom rimsko armado pri reki Timavi vdarili in razkropili; tode konzul Manili jih je bil malo potem zmagal in Rimcem podvergel, in za dve leti pozneje so bili novih 1500 družin v Ogleji naselili. Bele gore, ki so se popred venetške — slavyjanske — imenovali, so po Juliu Cezaru, ki je bil s tremi četami leta 59 pred Krist. v Ogleji prezimil, in „Forum Julii“ — Cedát — Cividale sozidal, dobile novo ime, da se od tačas po njemu Julske gore imenujejo. Strabo piše, da ob času cesarja Augusta so Ilirci vino in olje iz Ogleja tovorili, kar se jim je v Ogleju, kjer so svoje vina v perstenih posodah — anforah — hranili, prav čudno zdelo; Čiči tovorijo pa še vina do današnjega dne.

Vse gore med Donavo, Verono in Terstam — Rimci so mu rekli „Tergeste“ — so bile v silostarih časih od Slavjanov obljudene. Če so se bili Etrurci, tudi še pred Rimci, iz teh gor v sred Talianskega naselili lahko bi bilo verjeti, da so bili Slavjani; Slavjan se berž novega jezika nauči. Kar je Venečanov med belimi gorami, ki zdaj laško govore, imajo slavyjanske obličja, oči in lasé. Ko k nam pridejo, kar se pogostoma primeri, se kar berš slovensko nauče in čisto izgovarjajo, kar ni pravemu Labu dano. (Konec sledi.)

Z m e s.

Koledarček slovenski za navadno leto 1853. Na svitlo izdal Dr. Janez Bleiweis.

Leži pred nami slovenski koledarček za prihodnje leto, od znotraj in zvonaj prav krasno in bogato opravljen. Na čelu nosi prav zelo podobno preslavnega Slovenca barona Valvasorja, čigar življenje je v 2 delu koledarčka „koleda“ imenovanem prav mično popisano. S tim slavnim zgodovinarjem je začel g. izdatelj nabero podob slavnih Slovencev, katerih nam hoče vsako leto eno ali dve podati. Ne moremo se mu za to žlahtno misel dosti zahvaliti. Drugi prozaički sostavek „zgodovina papirja je zgodovina omike človeške“ s podobo bičja na Nilskih bregovih okinčan, nam prav prijetno popisuje, na čem so stari narodi pisali, kakó se je s časoma papir iznajdel in koliko k omiki človečanstva pripomore. Za tim sledi sostavek: „stari Slavjani“ iz rokopisa obéne zgodovine Mat. Vertovca. Da je izversten, že ime spisatelja kaže. Pri tej priložnosti g. Dr. Bleiweisa v imenu vsih Slovencev še enkrat serčno poprosimo, g. Vertovcovo zgodovino ali na naročilo ali scer na kak način izdati. Gotovo vsi Slovenci po taistej hrepenijo. Potem pridete prav mični povestici „obujeje od smerti“ in „kar kolj je zdaj zakrito bo neki dan očito.“ To in še ena pesmica „želja koledarčika“ je zapopadek kratkočasnega dela letašnjega koledarčka, ki se bode gotovo vsakemu Slovincu jako prikupil. Svojega lanskega bratca daleč prekosi. Po pravičici se more letas od njega reči, „vse je izverstno, vse doveršeno.“ Živó ga priporočimo vsakemu Slovincu.

V prvem delu zapopade navadno pratiko in druge pratikarske reči. Na dvanajsterki natisnjen šteje 64 strani. Mehko vezan veljá 24 in tvrdo z zlato obrezo le 32 kr. sr. Dobi se po vsih slov. mestih in v Celovcu pri Sigmundu. Natis je iz Blaznikove tiskarne, kakor sploh krasen, da ne more bolj biti.

Bog daj, da bi nam še prav dolgo in v tako doveršenej obliki izhajal!

Pogovori vredništva.

G. H. v. G. Za terdno smo sklenili, v Bčeli v prihodnje nobene pušice ali scer kakega paskvila ne terpeti. Skerbno se hočemo vsakega prepira varvati. Zatorej tudi vaš dopis uverstiti ne moremo. — G. L. R. v K. Vaša pesem bi znala nekterim Slovenkam dopasti, večini Bčelinih bravev gotovo ne. Vsako zaljubljeno kvanto hočemo odslej iz Bčele iztrebiti; če se pa od ljubezni govoriti, kakor post. v kakej povesti itd., zogniti ne more, naj se vsaj pošteno govori, kar leposlovnemu listu nikdo zameriti ne more. — G. P. v A. Hvala za poslano povest — G. K. Pridige Dr. Radlinski-ga še niso izšle. — G. A. M. v. G. Na Vaše vprašanje ali in v kakej obliki bo Bčela v prihodnjem letu izhajala, odgovorimo, da jo bomo v novem letu ravno tako izdajali kakor letas; le samo toliko jo bomo premenili, da bo veliko več podučivnih kakor zgolj kratkočasnih sostavkov donášala. Večina naših bravev so častiti duhovniki in drugi odrasli domorodci, katerim bomo gotovo vstregli, če jim bo Bčela v prijetnej kratkočasnej obliki razun poštenih pesmic, povesti, življenjepisov itd. tudi več sostavkov iz narodopisa, zgodovine, naravopisja, krajopisja, literature itd. donášala. G. R. v M. Če bodo sostavki v čistej, lahkorazumljivej slovenščini pisani, bodo nam vselej po godu.